

„Danikeren“

En ugentlig Kjøbs- og Oplysningsblad for det dansk Folk i Amerika,

udgivet af

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Neb.

„Danikeren“ udgaa hver Fredag og Fredag Pris pr. Aargang. De forenede Stater \$1.50, Udlandet \$2.00 Bladet udtales i Fortid.

Beklædning, Betaling, Adressforandring og andet angaaende Bladet adresseres: DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Neb.

Redaktør: A. M. Andersen.

Alle Bidrag til „Danikeren“'s Indhold: Korrespondence, Artikler og Ansvar, behøves adresseret: A. M. Andersen, Blair, Neb.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen behøves man klage til det tekniske Postbureau. Skulle det ikke hjælpe, behøves man henvende sig til „Danikeren“'s Kantor.

Kaar Værerne henvender sig til Folk, der bletterer i Bladet, enten to at gøre hos dem, herfor at saa Oplysning om det overrettede, behøves De altid omtale, at De saa Overtalelsesmetoden i dette Blad. Det vil være til gavn.

Det glæder os, at der bliver lidt Diskussion i „Danikeren“. Det er jo ikke saa let at forstaa, at de forskellige, der udtaler sig om Missionen i Australien, ikke vil det samme. Men en Mand der hævder en Sag fra alle Sider. Og før vi som Samfund eller Kredse optager en saadan Mission, bør Sagen ses temmelig alsidigt, saa vi ikke skal begynde noget, som vi senere opdager, vi ikke er i Stand til at fortsætte. Vi ser det sig efter alsidigt Dygtighed, at vi kan og vil optage denne Mission, saa kan der næres grundet Haab om at fortsætte den.

Efter et Forhørd i „Luth.“ er det den nordre Kirkeministerrådning at forelægge en delvis Reform af den teologiske Uddannelse, at forelægge en Præstestanningslov, saa snart de nødvendige Oplysninger om Præstestandsforholdene er indkomne og endelig at forelægge en Præstestandslovs Revision. I hvad Retning Ministerens Forslag om den teologiske Uddannelse vil gaa, om det vil tildele de Kandidater fra Menigheds-Fakultetet lige med de universitets-uddannede Kandidater, det foreligger der intet om endnu, heller ikke om, hvorledes Præstestandsloven og Præstestanningen tænkes ordnet.

Mrs. Eddys Efterladenskaber værdsattes til halvoenden Million Dollars, og af denne Sum testamenterer hun den ene Million til Udbredelsen af „Christian Science“ Troen. Det er overladt til en „Board of Trustees“ at ordne Anvendelsen af denne Sum. Mrs. Eddy mente nemlig, at hendes Formue var kommen fra Samfundet, og den væsentlige Del deraf skulde saa anvendes til dets videre Udbredelse. — Skulle ikke Mrs. Eddys Anvendelse af sin Formue kunne anspore formuen-derne Kristne til at ofre for den sande Tros videre Udbredelse?

I sidste modtagne Nummer af „Kors og Stjerne“ skriver Past. H. A. Westergaard om Past. Valdemar S. Jensen, der i 1908 optog en Præstegerning i Cozad, Neb., men som saa sidste Sommer opgav denne Gerning for at gaa til en amerikansk teologisk Skole i Chicago, at han „med stor Barmen omfatter Grundtvigs kirkelige Syn og er fast overbevist om, at Grundtvigs Fortsættelse af hvad der er den sande Kristendom, Gudsordet som det lyder ved Herrens Indsigt, og som hele Menigheden giver sit Vidnesbyrd gennem de skiftende Tider, skal bæres ud til de andre Folkeslag, og han mener, at det netop i Amerika er muligt paa den engelske Kunge at saa de andre i Tale.“ Det maa vist indrømmes, hvad Past. V. videre skriver, at „Bald. Jensen har besejret en Vælg, hvorfra der er en meget vid Udfigt.“ Her er Folkeslag nok at udbrede Grundtvigs Anskuelse iblandt, om den unge, begejstrede Mand ellers kan magte Opgaven.

Ballinger-Pinchot-Sagen.

Saa blev den 12 Mands-Komite, der skulde undersøge Pinchots Anfer eller Anklage mod Minister Ballinger endelig efter 11 Maanedes forløb klar til at rapportere.

Men hvor langt er man saa kommen?

Vi fortaar os naturligvis ikke stort paa en saadan Komitets Arbejde; men en Ting fortaar vi fuldt ud, og det er, at det var ønskeligt, om man lidt hurtigere kunde blive færdig med en saadan Undersøgelse. Og saa Undersøgelsens Resultater. Offentligheden faar ikke Udgang til de Data og Fakta, som Komiteen har samlet og undersøgt, — ved ikke engang, hvad der er undersøgt. Efter at der er skrevet saa meget om den Sag, som der er, kunde man jo ellers nok ønske at se til Bunds i den.

Men det kan nu isølge Sagens Natur ikke lade sig gøre. Vi faar nøjes med vore Tilfidsmands Rapport.

Det kunde man jo ogsaa nok, hvis der var blot en Rapport, men nu er her tre.

Man kan ikke undgaa at faa det Indtryk, at der har spillet Politik eller Partifid med ind i Undersøgelsen.

Det er jo nemlig væsentlig Republikanerne, der staar med Ballinger, og Demokraterne, der er imod ham.

Og dog — at ogsaa een af de republikanske Medlemmer gaar imod Ballinger, det har nogen Betydning.

Naar man saa ser paa de tre Indstillinger tilfælles, saa fortaar man snart, at det er en meget indviklet Affære.

Da den ene Ting til — man fortaar, at her egentlig ikke foreligger nogen Forskyldelse, men Ballinger har heller ikke rent Mel i Bøsen.

Vi havde Sagen været klar til den ene eller den anden Side, saa var Komitens Medlemmer vel blevet enige.

Ballinger kan nu glæde sig ved, at Komitens Flertal har frikendt ham, saa kan han blive steddens som Minister.

Men det vil absolut være en Stær i hans Glæde, at de fire demokratiske Medlemmer og det ene republikanske Medlem gaar ham imod.

Resultatet af Undersøgelsen maa være alt andet end tilfredsstillende for Ministeren.

Pinchot maatte vige. Han blev opfordret til at resignere.

Det var dog — vel at mærke — ikke paa Grund af nogen Undersøgelse. Han havde kun vist Insubordination.

Saad selve Sagen angaar, da er Folket overbevist om, at Pinchot rent og klart stod for Folkets og Landets Interesser.

Svorledes Ballinger derimod staar, det kan jo efter de afgjorte Indstillinger absolut ikke være klart.

Og som den hidtil har gjort, vil Ballingers Ministerstilling fremdeles vedblive at løse noget af en Stygge paa Præsident Tafts Administration.

Komiteens Arbejde eller selve det Faktum, at Kongressen lod foretage en Undersøgelse, det har dog vist haft nogen Betydning.

For det første viser det, at vor lovgivende Forsamling ikke er ligegyldig for de høfttaende offentlige Tjeneres Renomme eller Tjeneste. Kongressen har taget alvorligt paa Sagen, og hvad mere kunde den vel have gjort?

Saad den nu vil og kan gøre med en saa uenig Rapport, det faar vi vel snart at se.

Men Undersøgelsen har ogsaa nok haft Betydning for Administrationen — baade for Præsidenten og Ministrene.

Ingen Minister vil holde af at faa en Omgang, som Ballinger har faaet.

De vil alle sammen forstaa, at de Folkets Tjenere, og at der bliver holdt Tje med deres Embedsforælsse.

Og Præsidenten vil maaske heretter blive en hel Del mere forliglig med Hensyn til at vælge sine Departementschefer.

Utahmissionen og vore Kvinder.

Det var vore kvinder, der paa Racine Martsmodet 1902 gav et velknyttet Stød fremad til Begyndelsen af Utahmissionen.

Den staar mig i friskt Minde, den Eftermiddag, da jeg blev anmodet om at udtale mig lidt om den Mission. Det var et ret grebende Øjeblik der ved dette Kvindernes Møde. Sjernerne blev tiemt varmt, ja jeg tror næsten, jeg tør sige — brændende for denne Mission, lærlig da blandt de kvinder, som var til Stede.

Men det var heller ikke blot en Øjeblikstentstemning. Det bar dog Fruget ud over hele Linien. Der blev i 1902 og 1903, eller i Samfundsaaert, samlet blandt vore kvinder til Utahmissionen \$1017.60.

Ved et senere Martsmodet har Samfundet udtalt sin Glæde over vore kvinders Arbejde for Utahmissionen og paany opfordret dem til at fortsætte i den Gerning, som Kvindernes særlige Mission. Siden Racine Mødet er Utahmissionen stadig gaaet fremad.

Virningerne er maaske endda større hjemme i Danmark end ude i Mormontiden, idet et trofast Oppositionsarbejde tages op ud over Landet og jifkret bevæjer, at mange af vort Folk hjemme hindres fra at blive fangne i de Løgnens Garn som under en Bæffelsens og Fremhedens Maite udbættets for dem; men heller ikke her over er Arbejdet uden Frugt, selv om det er en Mission, der kun skrider langsomt fremad.

Som vi alle ved af tidligere Meddelelser, skrider Arbejdet frem mod det Maal at saa fuldført og indviet en dansk ev.-luth. Kirke i Salt Lake City, Utah.

I det væsentlige er Kirken opført. Kun Guldstændiggørelsen af Tårnet og Kirken Indre staar tilbage.

Men efter Past. Thorsjens Udtalelser er det Udvalgets Mening at faa Kirken færdig saa hurtigt som muligt.

Ved Siden af de ca. \$2,500, som Væner i den forenede danske Kirke var med at indsamle til Kirkenes Krypt, har vi ogsaa nu i Sommer været med at lægge vort Bidrag til Kirkenes Guldbærelse. Spørker en Sum der er indkommen ved Past. Thorsjens Møder, ved jeg ikke endnu, men det vil blive offentliggjort senere i „Danikeren“. Men dette Væls er altsaa en særlig Gave til Udvalget for Kirkenes Guldbærelse i Utah. Altsaa ikke til Ophold og Husleje for vore fælles Missionærer Past. S. Jensen og Svirru.

Det er dette sidste, som Samfundet har lagt hen til vore kvinder som en særlig Mission, at samle dette Væls.

Der behøves ca. \$900 om Aaret. Med disse Linier vil jeg altsaa gerne darnt henitille til vore kvinder omkring i Menighederne, at foretage en Indsamling saa snart som muligt.

Vanke naturligt haaber jeg, at Formændene i Kvindeforeningerne eller Præstefruerne vil stille sig i Spidsen for Sagens Gennemførelse. Men fremforalt — frembar Utahmissionen som al anden Mission for Raadens Trone. Ved inderligt og vedholdende for vore Arbejdere derude, at de ikke skal tabe Mødet, Troen til og Frimodigheden i Gerningen og mange Sjertter derude maa aabne sig for — Korsets Evangelium til Sjælens Frelse.

I broderlig Verbødighed.

G. B. Christiansen.

Den lyftige Udsæd og den bitre Høstid.

(Af A. E.)

Velbekendt er hint Skriftens Ord: „De, som saar med Graad, skulle høste med Frydsang.“ Der er et andet Ord, der ogsaa er velbekendt: „Glad og Mennefte saar, dette skal han ogsaa høste“. Saa kunde man vel antage, at de to modtagne hinanden, og at den, der saede sin Sæd under Latter og Lyftighed, ogsaa høstede ind under de samme vrede Vilkaar.

Nej, ikke saaledes. Den, nemlig,

der jaar med Graad, hans Ud sæd er ikke derfor Graad. Og den, der jaar under Latter, kan ikke vente, at ogsaa Indhøsten skal foregaa under lignende vrede Vilkaar.

Vi Sagen er, at her staar vi over for en af Livets mange Sandhelligheds-Mødeligheder. Man vilde antage, at naar den Sæd, jeg er i Jærd med at nedlægge, er af det gode, det ubetinget værdifulde, maatte de vrede Vilkaar være i Forhold dertil, være i al Fald opmuntrende, tillidsindgydende. Mødeligheden er nu, at dette sandhelligheds net-op ikke holder Stik. Og for nu straks at komme til det praktiske, skifter vi Metode, forandler Kurs.

For 30 Aar siden fødtes i en lille Landsby i Staten New York en pige, der nu i forrige Vinter lifkede sin Dine for sidste Gang i denne Tilværelse. Mellem disse to Hdretpunkter ligger et Mennekeliv, der begyndte under de bedste, mest lovende Udgifter og endte, afluttedes under Forhold og i Omgivelser, som nok kunde egne sig til at bringe rene Sjæle Gylen og Afisk.

Hendes Forældre iad i jævnt gode Aaar. De maatte begge arbejde — men Arbejdet fører sin egen forældende Indflydelse med sig. Nu skulde man jo slutte, at da disse Forældre begge havde erfaret Arbejdets Belsignelse for baade Sjæl og Legeme, vilde de tænke som saa: vort Barn skal oplæres til Arbejde, Selvshjælp, Sælskighed. Men ogsaa denne Sandhelligheds fandt sin Modfjelste. De opdrog deres Barn efter helt forskellige Prinsipper; de fulgte en Formel, som man med Fette kan kalde den amerikanske. „Vi selv har maattet lide i det som Slaver helt fra vor Barnskaar, vort Barn skal have gode, glædelige Dage, saa længe vi orker noget.“ — Denne Formel er saa almindelig her i vort mægtige Land, at man som sagt godt kan nævne den efter Landet. Og der kan vankefligt tænkes større Daarløb. Som om en Tilværelse i Lediggang og Punteri kunde bringe gode, glade Dage! Nej, Den bringer derimod nøjsagtigt det modsatte.

Vi et saadant Barn er aldrig til Freds. Der kan man da se den Sandhellighedsmodfjelste, at Folk, som kun har af Haanden i Munden, maa anfæfte de fineste, dyreste Katte til den lille Misk, der skal opdrages som et Millionær-barn, flædes i Sikke og Attaf, sølge med i alle Modens Ulyghigheder og kun have gode Dage. Jo, Tak!

Men det er dog egentlig først, naar de gamle Taaber ikke „orker“ mere, at det begynder at hoide til Princeessen. Vi er der nogen Ting, hun umuligt kan, da er det at sørge for sig selv, itaa paa egne Ven. Svordan skulde det ogsaa kunne tænkes at hun var skiftet dertil!

Hermed er nu antudet, hvorledes hun, vi nævnte ovenfor, en fæn Dag fandt sig besejret.

Hendes Moder døde sidst, og det var hende en Rest og Plage at skulle være Sygeplejerske — aldrig havde hun Tid til at trolle og trøste og krumpe sit smukke Haar. Og saa der gaa og flæbe med Spande og Græder, hun angibedes for sin flanke, symmetriske Figur. Man ser jo dog, hvor mangen en Kvinde er haardt Slid. Men mest af alt den evindelige Vaikensop i det fedtede Raab! Lige frem affælsligt! Hun skulde blive af hendes nydelige, fine Sønder (om hvilke alt mangen en Kavaller havde sagt højsindige, befnærende Ord), og naar hun da ved Lejlighed smurte og jalsvede dem med vellygtende, rosendigtende Tønskedstinkturer, flagede Moderen over, at de havde dog saadan en affælselig Lugt — som dødsfyge Folk jo saa ofte siger om det, sunde Rerner finder tilfaldende. Og saa ønskede dette Stabilsken til Datter, at Moderen dog snart maatte løfle af.

I god Tid fete dette: Moderen løflede af. Vigen, der hun havde en dominerende Længsel, var ikke sen til at sølge Rub og Stub, som hun arvede efter de gamle, og indfille sig for Svendsstaben. Spørker hun saa højt begærede at komme dertil, var den vigtige Grund, at der var hun ved de nyeste Moders Klude, saa hun usfortvøet kunde kaste Kat og Krole, som ikke længere

var med Tiden. I sit Gjem havde hun jo deaarre mangen Gang oplevet den Tort at gaa med en Hat, der alt i flere Maanedes var af Mode.

Men nu skulde det blive anderledes, trofstedde hun sig selv. Og det blev anderledes. Et Par Tusinde Dollars (det var hendes hele Kapital) driver det ikke ret vidt i New York. Men det var en herlig Tid, mens de varede. Alt det nye, pirrende, de tuinde Afvekslinger, det muntre, pulserende Liv — jo, det var ellers noget andet end de hjemlige Forhold. Ikke Spor af Redjømmelighed.

Haade hun nu været saa heldig som en vis Person, Dickens fortæller om: den unge Danselærers Fader, hvis Livs Dugave (den han selv antog at være af uhyre Vigtighed) var at „vise sig“ daglig paa Strøget og derved give Samtiden et Eksempel paa „deportment“, medens Sønnens Pligt var at underholde dette Stykke Møbel af en Fader — havde hun nu haft en til at skaffe sig Penge, saa, ja, saa.

Men det havde hun ikke. Og det fælsk indfandt sig, da hun efter at have pantfået alt, undtagen haad hun var iført, en aarle Morgen lamdelig blev sat ud paa Gaden, da Værtinden ikke længere vilde have hende som Pasager.

I vildt Kæjeri over den blodige Uret, Samtiden efter hendes Mening besvifte hende, flaktede hun om en hel, lang Dag igennem uden at unde en Mundfuld Mad. Og i sine Tanter (afseligt at figel) forbandede hun sine Forældre, som saadan kunde de og lade hende i Stikken.

Da de elektriske Lamper med et Trykstilg lod deres skarpe, grelle, skærende Lys spille i sølvhvide og violette Farvetoner, iad hun i uforsaaet, dumt Fortvivlelse paa en Bænk i Parken. Hun var saa overvædet af denne nye, ukendte, urryvede Situation, at en klar, bestemmende Tanke var hende umulig.

Folk kom og gik, Folk af alle Belskuelser. Men de havde jo alle deres egne Anliggender, deres egne Tanker, deres egne Sørger. Med eet blev hun var, at en sin, sin, sin Herre iad paa en Bænk tæt ved hende. Diftet en Millionærns, tænkte hun. — Den hilste venlig og højslig Godaften, hurgte hende, om hun havde set den sidste store Teaterjuffes. Nej, det havde hun da ikke. Om han turde hyde hende en Tribillet, osv.

Saa gif det i Droife til Teatret. Og efter Teatret foreslog han en Dinner i den allerfineste Spisefæl. Ah, den junklende Vin! Oh, de udlygte, ægte franske Netter! Staffels Daare, hun overvejede, at det skulde hendes Far og Mo'r bare have set, hvor misundelige de da var blevne, at hun selv havde drevet det til noget helt andet, end de nogen Sunde evnede.

Nøjsagtig tre Aar senere (at tre Aar er kun en kort Tid!) førtes hun ind paa et stort, offentlig Hospital. En unævnelig Sygdom, en Sygdom til Døden, havde flaaet klo i hendes Legeme.

Saad der var ifet i disse tre Aar, det sker hvert Aar, hver Dag i denne og andre store Byer. Og det vil vedblive at fte — hvor længe? I al Fald saa længe, der findes saadanne Taaber til Forældre som hendes. At opdrage sine Børn efter den Metode er at udbevø dem til Glendighed eller Fordærvelse — taget saadan i det store Hele — selv om saa ogsaa Forældrene i deres Taabelighed mener, at de gør det bedste, de kan, for deres Børn. Saa stor en Fordævelse, Sønlaveriet er, saa stor Belsignelse er forstandigt, nyttigt Arbejde, frivillig, hjælpem Gerning.

— Det var en bitterfold Eftermiddag, da hun førtes til sit sidste Leje. Der var kun Ligsbeværgerens Karle og en af Barmhertighedens Tjenere iad i Følget. De gamle Taaber til Forældre skulde bare have set denne Hensart! Staffels Daarer! Et højt Lag Snefjand saa paa Gaden, paa Kirkegaardens Gange og i hen nye Grav.

Hospitalets Præst, en Epiffopaler, oplæste sit Samfundts sædvanlige Formular, hvori udtales „bet visse og ifre Kaab“, at den, der her senkes i Jorden, skal optaa

igen til evigt Liv. Efter dette Ritual har det altsaa ingen Rød med den ugudelige og Synderen i den anden Verden. Intet Under, at saa mange synes, dette Ritual er saa smukt.

Skulde disse Linier naa dig, du unge Karl eller Pige, som faar en saadan Opdragelse — dine Forældre være for sørigt fattige eller rige — aa, du kan sikkert tro, det er galt fat.

Vil du, kan du tro det?

Det nye Tyrki.

og de europæiske Missionærer.

„Missionary Review“ henvender Dymærksomheden paa et Brev, som den tyrkiske Undervisningsminister har sendt den jødiske Overtaabner for Tyrkiet.

I Brevet meddeles det, at der for Ngentiden ikke vil blive givet fremmede Røvere Tilladelse til at undervøise i jødiske Skoler inden for Tyrkiets Graener, men at alle Røvere, uden Hensyn til Nationalitet og Trostændeelse, maa være tyrkiske Underjaatter.

Denne Bestemmelse vil efter al Rimelighed ogsaa komme til at gælde de kristne Samfund, der har Missionskoler i Tyrkiet, saa kun tyrkiske Underjaatter saa Tilladelse til at være Røvere ved disse.

I saa Fald vil de fuldstændig være i den tyrkiske Regerings Magt og ikke kunne rette Henvendelse til deres respektive Regeringer i Tilfælde af mulige opstaende Vankefligheder.

Hvis den nye Bestemmelse bliver ført igennem, vil den kunne blive et haardt Slag for det kristne Arbejde i Tyrkiet og ogsaa komme til at berøre Østlandsmissionens Missionsmarf.

En Lægemissionær.

Stotten Dr. Burns-Thomson er en af Banebrøderne for Lægemissionen.

Han fik — fortæller Dr. Fog-Maule — Sjæne aabnet for denne Missionsgerning paa følgende Maade: Som en Slags Kateket hos en Præst gif Burns-Thomson rundt i et af Edinburghs Slumkvarterer til de fattige og syge. Han kom en Dag ind til en Kvinde, der straks overfusede ham med Stædsbørd, fordi han havde døvet at sætte sine Ven i hendes Hus. Han stod lidt taav og modløs ved denne Skulle, men saa saa han paa hende og sagde saa venligt, han kunde: „De ser ikke raik ud, min gode Kone!“ „Det er jeg heller ikke, og det bliver sikkert ikke bedre, fordi De kommer!“ „Jeg tror, De er syg, det vilde jifkert gøre Dem godt at saa lidt amerikansk Dlie.“ „Ja, det er netop det, jeg trenger til, men hvor skal jeg saa det fra?“ Han for af Sted ned og købte for 10 Døre amerikansk Dlie, og denne amerikanske Dlie aabnede ham Vej til denne fattige Stones Hjerte.

Men Burns-Thomson sagde til sig selv: „Hvis for 10 Døre amerikansk Dlie kan have saadan en Magt, hvad vilde der saa ikke fte, hvis jeg kunde tage alle Farmakociens Midler i min Tjeneste for at hjælpe mine fattige?“

Saa begyndte han at studere Medicin og fik senere sat Lægemissionen i Edinburgh By i Gang og kom til at foretaa Institutet til Uddannelse af Lægemissionærer, det som har uddannet over 150 Læger, der er gaaet ud som Missionærer til alle Dele af den civiliserede Verden og i forskellige Missionskølløbers Tjeneste.

Gamle Missionærer.

John Ross drog for ca. 40 Aar siden til Sibrien som Hedningemissionær. I det første Aar oplevede han 3 Hedningers Omvendelse, nu findes der 30,000. — George Rutherford har gennem mange Aar arbejdet paa Tibji-Fjerne og har set et Folk af vilde forvandlede til et kristent Folk. — Andreas Watson forefandt for 40 Aar siden 4 Skoler i Gaapten og ser nu 17,000 unge saa Undervisning i kristne Skoler. — S. A. Moffat — kendt som „Fra Forspostkampen“ — har gennemlevet alle Vidunderne i Korea.